

## การศึกษาความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน

### A Needs for Competency Development in Competency-Based Learning Management and Self-Directed Learning Processes of Teachers in Lamphun Municipality Schools

ทัชชชา ปัญญารัตน์<sup>1</sup>, สุนีย์ เงินยวง<sup>2</sup>  
Tatchtacha Panyarat<sup>1</sup>, Sunee Nguengyuang<sup>2</sup>

(วันรับบทความ 6 มิถุนายน 2569, วันแก้ไขบทความ 24 กรกฎาคม 2569, วันตอบรับบทความ 4 กันยายน 2569)

#### บทคัดย่อ

การวิจัยเชิงสำรวจนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน และเพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน จำแนกตามวิทยฐานะและระดับชั้นที่สอน ประชากร คือ ครู 90 คน ของภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568 เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถาม สถิติที่ใช้ คือ ค่าเฉลี่ย ( $\mu$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) และดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ )

ผลการวิจัยพบว่า 1) สภาพปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\mu = 3.06$ ,  $\sigma = 0.47$ ) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 4.44$ ,  $\sigma = 0.34$ ) และ ความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูลำดับสูงสุด คือ ด้านความรู้ ( $PNI_{modified} = 0.49$ ) 2) ความต้องการจำเป็นของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูลำดับสูงสุด คือ การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ ( $PNI_{modified} = 0.71$ ) 3) ผลการเปรียบเทียบพบว่า กลุ่มครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปมีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการประเมินผลการเรียนรู้เป็นลำดับแรก ( $PNI_{modified} = 0.44$ ) ในขณะที่ครูระดับประถมศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้สูงสุด ( $PNI_{modified} = 0.45$ )

**คำสำคัญ:** การศึกษาความต้องการจำเป็น, การจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ, กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

<sup>1</sup> รองผู้อำนวยการสถานศึกษา, เทศบาลเมืองลำพูน, tatchtacha\_pa@cmu.ac.th  
Deputy Director, Lamphun Municipality, tatchtacha\_pa@cmu.ac.th

<sup>2</sup> อาจารย์ประจำ, สาขาวิชาประเมินผลและวิจัยการศึกษา มหาวิทยาลัยเชียงใหม่, sunee.ng@cmu.ac.th  
Lecturer, Program in Educational Evaluation and Research, Chiang Mai University, sunee.ng@cmu.ac.th

## Abstract

This survey research aimed to study the current states, desirable states, and priority needs for developing competency-based learning management competencies and self-directed learning processes of teachers in schools under Lamphun Municipality School. Furthermore, it aimed to compare the priority needs for developing these competency-based learning management competencies and self-directed learning processes, classified by academic standing and teaching level. The population consisted of 90 teachers during the second semester of the 2025 academic year. The research instrument was a questionnaire. The statistics used for data analysis were mean ( $\mu$ ), standard deviation ( $\sigma$ ), and the Modified Priority Needs Index ( $PNI_{\text{modified}}$ ).

The research findings revealed that the overall current states were at a moderate level ( $\mu = 3.06$ ,  $\sigma = 0.47$ ), while the overall desirable states were at a high level ( $\mu = 4.44$ ,  $\sigma = 0.34$ ). The highest priority need for developing teachers' competency-based learning management competencies was in the knowledge aspect ( $PNI_{\text{modified}} = 0.49$ ). Additionally, the highest priority need for developing teachers' self-directed learning processes was diagnosing learning needs ( $PNI_{\text{modified}} = 0.71$ ). Finally, the comparison results showed that teachers with an academic standing of Senior Professional Level and above had the highest priority need for developing learning evaluation ( $PNI_{\text{modified}} = 0.44$ ), whereas primary school teachers had the highest priority need for developing the diagnosis of learning needs ( $PNI_{\text{modified}} = 0.45$ ).

**Keywords:** Needs Assessment, Competency-Based Learning Management, Self-Directed Learning

## บทนำ

ในศตวรรษที่ 21 การจัดการศึกษาได้เปลี่ยนผ่านสู่การจัดการศึกษาฐานสมรรถนะ (Competency-Based Education) เพื่อเตรียมผู้เรียนให้ประยุกต์ใช้ความรู้ในสถานการณ์จริงได้อย่างมีประสิทธิภาพ (OECD, 2019; กุณิสรา จิตรชนวนิช และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ, 2563) ปัจจัยเชิงยุทธศาสตร์ที่สำคัญที่สุดในการขับเคลื่อนนโยบายนี้ คือ สมรรถนะของครูผู้สอน (Hattie, 2012) ซึ่งต้องเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดความรู้เป็นผู้อำนวยความสะดวกและโค้ช (วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนาผล, 2558) สมรรถนะครูยุคใหม่จึงต้องบูรณาการ 3 องค์ประกอบ คือ ความรู้ ทักษะ และคุณลักษณะเจตคติ (ทิตินา แหมมณี, 2560) ควบคู่กับการใช้เทคโนโลยีและศาสตร์การสอน หรือ TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) (Mishra & Koehler, 2006) เพื่อออกแบบการเรียนรู้เชิงรุก ซึ่งทิศทางการพัฒนาดังกล่าวสอดคล้องกับประกาศคณะกรรมการคุรุสภา (2563) ที่กำหนดรายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู โดยเน้นย้ำให้ผู้ประกอบวิชาชีพต้องมีสมรรถนะในการจัดการเรียนรู้ บูรณาการเนื้อหา และออกแบบนวัตกรรมเพื่อพัฒนาผู้เรียนให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลง อย่างเป็นรูปธรรม

การพัฒนาสมรรถนะครูอย่างยั่งยืนเพื่อตอบสนองมาตรฐานวิชาชีพดังกล่าว ไม่อาจพึ่งพาเพียงการอบรมจากส่วนกลาง แต่ต้องอาศัยกลไกขับเคลื่อนจากภายในคือการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง (Self-Directed Learning) ซึ่งเป็นรากฐานในการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง (Brandt, 2020; อนุพงศ์ ไธงจิก และคณะ, 2568) ตามทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) ของ Knowles (1975) กระบวนการนี้ประกอบด้วย การวินิจฉัยความต้องการ การกำหนดจุดมุ่งหมาย การระบุแหล่งวิทยาการ การเลือกใช้กลยุทธ์ และการประเมินผล ซึ่งคุณลักษณะเหล่านี้จะช่วยให้ครูตระหนักถึงจุดแข็งและข้อจำกัดของตนเอง พร้อมทั้งแสวงหาองค์ความรู้ใหม่มาเติมเต็มเพื่อยกระดับทักษะ (Upskilling) และเรียนรู้สิ่งใหม่ (Relearn) เพื่อปรับปรุงการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ (อมรรักษ์ สานซุผล, 2558)

อย่างไรก็ตาม สภาพการจัดการศึกษาของโรงเรียนขยายโอกาสสังกัดเทศบาลเมืองลำพูนยังคงเผชิญกับความท้าทาย สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนวุฒิ มากเจริญ และคณะ (2567) ที่พบว่าสถานศึกษามีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาสมรรถนะครูด้านนี้ เนื่องจากครูส่วนใหญ่ยังคงเคยชินกับการสอนรูปแบบเดิมและขาดความเข้าใจในการบูรณาการสมรรถนะลงสู่แผนการสอน ยิ่งไปกว่านั้น สถานศึกษายังขาดข้อมูลสารสนเทศเชิงลึกเกี่ยวกับระดับสมรรถนะและความพร้อมของครู ซึ่งอาจมีความแตกต่างกันตามความซับซ้อนของเนื้อหา ธรรมชาติของผู้เรียนในแต่ละระดับชั้น และวิทยฐานะ ประเด็นความแตกต่างทางบริบทการสอนและการขาดแคลนสารสนเทศรายบุคคลนี้ จึงถือเป็นช่องว่างการวิจัยสำคัญที่ต้องได้รับการศึกษาเชิงประจักษ์

จากสภาพปัญหาและความสำคัญดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมุ่งประเมินความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และประเมินความต้องการจำเป็น ตลอดจนเพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นดังกล่าวโดยจำแนกตามวิทยฐานะและระดับชั้นที่สอน ทั้งนี้ ผลการวิจัยจะได้ค่าดัชนีลำดับความสำคัญ ( $PNI_{modified}$ ) ซึ่งเป็นข้อมูลฐานเชิงประจักษ์ที่ชัดเจนและเป็นเครื่องมือสำคัญสำหรับผู้บริหารสถานศึกษา ครูผู้สอน และหน่วยงานต้นสังกัด เพื่อนำไปใช้เป็นกรอบกำหนดนโยบาย วางแผนการนิเทศติดตาม และออกแบบหลักสูตรพัฒนาบุคลากรทางการศึกษาได้อย่างตรงจุด อันจะนำไปสู่การยกระดับสมรรถนะวิชาชีพครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถจัดการเรียนรู้เพื่อพัฒนาผู้เรียนได้เต็มตามศักยภาพอย่างยั่งยืนต่อไป

## วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน
2. เพื่อเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน จำแนกตามวิทยฐานะและระดับชั้นที่สอน

## ทบทวนวรรณกรรม

### 1. สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู

พลวัตการเปลี่ยนแปลงในศตวรรษที่ 21 เป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลให้ระบบการศึกษาต้องปรับกระบวนการทัศน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งบทบาทของครูผู้สอนที่ต้องเปลี่ยนผ่านจากสถานะผู้ถ่ายทอดเนื้อหาวิชาไปสู่ผู้พัฒนาสมรรถนะของผู้เรียน การเปลี่ยนแปลงดังกล่าวก่อให้เกิดความจำเป็นเร่งด่วนในการยกระดับสมรรถนะทางวิชาชีพครู สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูจึงเป็นหัวใจสำคัญของการจัดการศึกษายุคใหม่ที่มุ่งเน้นผลลัพธ์เชิงสมรรถนะ เพื่อเตรียมความพร้อมให้ผู้เรียนสามารถประยุกต์ใช้ความรู้ในการแก้ปัญหาที่ซับซ้อนในสถานการณ์จริง

คุรุสภา (2563) ได้กำหนดมาตรฐานวิชาชีพครูที่ให้ความสำคัญกับสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ ซึ่งเป็นลักษณะองค์รวมที่เกิดจากการบูรณาการความรู้ ทักษะวิชาชีพ และคุณลักษณะทางจิตวิทยา สมรรถนะดังกล่าวครอบคลุมถึงการออกแบบการเรียนรู้ที่ยึดโยงกับบริบท โดยอาศัยหลักการออกแบบย้อนกลับเพื่อกำหนดเป้าหมายเชิงสมรรถนะและสร้างภาระงานที่สะท้อนสภาพจริง ควบคู่กับการทำหน้าที่เป็นผู้อำนวยความสะดวกในกระบวนการเรียนรู้เชิงรุก ผ่านการเป็นผู้ชี้แนะ การใช้คำถามระดับสูง การจัดการเรียนรู้โดยใช้ปัญหาเป็นฐาน และการสร้างพื้นที่ปลอดภัยทางจิตวิทยา นอกจากนี้ ครูจำเป็นต้องมีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริงที่มุ่งเน้นการประเมินเพื่อพัฒนา โดยบูรณาการเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลป้อนกลับอันจะนำไปสู่การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการสะท้อนคิดและพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง

การศึกษาและทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้องสะท้อนให้เห็นว่า ครูผู้สอนยังคงมีความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้เพื่อให้สอดคล้องกับกระบวนการทัศน์การศึกษาฐานสมรรถนะ ดังผลการศึกษาของ ธนวุฒิ มากเจริญ และคณะ (2567) ที่ระบุว่า ครูในโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษามีความต้องการจำเป็นสูงสุดในการพัฒนาสมรรถนะด้านการออกแบบหลักสูตร การวิเคราะห์ผู้เรียน และการจัดการเรียนรู้เชิงรุก สอดคล้องกับงานวิจัยของ ธนฤต อินธิชัย และคณะ (2567) ซึ่งพบว่าสมรรถนะด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตรตลอดจนการใช้สื่อนวัตกรรมเป็นประเด็นที่ครูระดับประถมศึกษาต้องการการพัฒนามากที่สุด การตอบสนองต่อข้อค้นพบดังกล่าวนำไปสู่การพัฒนารูปแบบและนวัตกรรมเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะครูอย่างหลากหลาย อาทิ การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริง (ณัชชิตา เชาวนเข้มชื่น และคณะ, 2561) และการใช้โปรแกรมยกระดับความรู้ (ไฉไลศรี เพชรใต้ และพรวิทย์ จันทร์ศิริสร, 2563) ตลอดจนการบูรณาการกระบวนการพัฒนาวิชาชีพเข้าสู่การปฏิบัติงานจริง เช่น การใช้กระบวนการชี้แนะและระบบพี่เลี้ยง (สลิลนา ภูมิพาณิชย์ และคณะ, 2562) และกระบวนการวิจัยศึกษาบทเรียน (มณฑลธน ไชยเสน และคณะ, 2563) กลไกเหล่านี้ล้วนมีส่วนสำคัญในการยกระดับทักษะการ

ปฏิบัติงานของครูได้อย่างยั่งยืน ภายใต้ระบบสนับสนุนและการพัฒนาวิชาชีพที่เป็นรูปธรรม (กัญญาพัชญ์ กานต์ภูวนันต์ และวีระวัฒน์ อุทัยรัตน์, 2562)

## 2. กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองถือเป็นอีกหนึ่งกลไกสำคัญที่ถูกนำมาใช้เป็นฐานคิดในการพัฒนาวิชาชีพ เพื่อให้ครูสามารถออกแบบสภาพแวดล้อมที่ส่งเสริมการเรียนรู้ด้วยตนเองได้อย่างยั่งยืน Knowles (1975) ได้อธิบายกระบวนการดังกล่าวว่า เป็นกระบวนการที่ผู้เรียนริเริ่มและตระหนักถึงความรับผิดชอบในการเรียนรู้ของตนเอง โดยมีโครงสร้างการทำงาน 5 ขั้นตอน ประกอบด้วย ขั้นตอนการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ ซึ่งผู้เรียนต้องประเมินศักยภาพของตนเองเพื่อวิเคราะห์ช่องว่างระหว่างสมรรถนะที่เป็นอยู่กับสมรรถนะที่คาดหวัง ขั้นตอนการกำหนดเป้าหมายการเรียนรู้ โดยนำผลการวินิจฉัยมาแปลงเป็นวัตถุประสงค์ที่ชัดเจนและท้าทาย ขั้นตอนการระบุแหล่งทรัพยากรสำหรับการเรียนรู้ ซึ่งครอบคลุมสมรรถนะด้านการสืบค้นและเลือกใช้ทรัพยากรบุคคลหรือสารสนเทศที่เหมาะสม ขั้นตอนการเลือกและนำกลยุทธ์การเรียนรู้ไปปฏิบัติ ผ่านการวางแผนและลงมือทำอย่างเป็นระบบตามลีลาการเรียนรู้ของแต่ละบุคคล และขั้นตอนการประเมินผลลัพธ์การเรียนรู้ ที่ผู้เรียนดำเนินการตรวจสอบความก้าวหน้าของตนเองเทียบกับเป้าหมาย เพื่อใช้เป็นข้อมูลป้อนกลับสำหรับการเรียนรู้ในวงรอบถัดไป

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองบ่งชี้ว่า บทบาทและการจัดสภาพแวดล้อมโดยครูผู้สอนเป็นปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของผู้เรียน ชัยัญญา งามอาจ และภาวิณี ไสธายะเพชร (2566) พบว่า ปัจจัยสำคัญที่ส่งเสริมความสามารถดังกล่าวในระดับประถมศึกษา ได้แก่ เจตคติ บรรยากาศ และสัมพันธภาพเชิงบวก โดยครูต้องลดบทบาทการเป็นผู้บอกความรู้และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้สร้างสรรค์และทดลองด้วยตนเอง ประเด็นนี้สอดคล้องกับการศึกษาในระดับอุดมศึกษาของ กุลิสรา จิตรชญาวนิช และเกศราพรณ พันธ์ศรีเกตุ คงเจริญ (2563) ที่ระบุว่าการพัฒนาแบบการจัดการเรียนรู้ที่เน้นปรับบทบาทผู้สอนให้เป็นผู้อำนวยความสะดวก สามารถยกระดับความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองและทักษะในศตวรรษที่ 21 ของผู้เรียนได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

## ระเบียบวิธีวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจ (Survey Research) มีรายละเอียด ดังนี้

### 1. ประชากร

ประชากร คือ พนักงานครูและบุคลากรทางการศึกษา ที่ปฏิบัติหน้าที่สอนในระดับประถมศึกษา ปีที่ 1-6 และระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 ในโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน จำนวน 4 แห่ง รวมทั้งสิ้นจำนวน 90 คน ประกอบด้วย 1.1) คณะครูโรงเรียนเทศบาลประตูลี้ จำนวน 38 คน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา 28 คน และระดับมัธยมศึกษา 10 คน 1.2) คณะครูโรงเรียนเทศบาลสันปายางหลวง จำนวน 15 คน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา 15 คน 1.3) คณะครูโรงเรียนเทศบาลสันปายางหนองม จำนวน 28 คน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา 18 คน และระดับมัธยมศึกษา 10 คน และ 1.4) คณะครูโรงเรียนเทศบาลจามเทวี จำนวน 9 คน ได้แก่ ระดับประถมศึกษา 9 คน ของ ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2568

### 2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ คือ แบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นจากการทบทวนวรรณกรรม แบ่งออกเป็น 2 ส่วน ดังนี้

**ส่วนที่ 1** สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มี 3 ด้าน จำนวน 14 ข้อ เกี่ยวกับ สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู

**ส่วนที่ 2** สภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง มีลักษณะเป็นมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) 5 ระดับ มี 5 ขั้นตอน จำนวน 14 ข้อ เกี่ยวกับ กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง

### 3. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ ผู้วิจัยสร้างและหาคุณภาพของเครื่องมือ มีขั้นตอน ดังนี้

3.1 ศึกษาค้นคว้าเอกสาร แนวคิด ทฤษฎีและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เรื่อง สมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู โดยอ้างอิงตามมาตรฐานครูสภา (2563) และสำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา (2567) และกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง โดยอ้างอิงแนวคิดของ Knowles (1975) และ Abd-El-Fattah (2010)

3.2 สร้างข้อคำถามโดยนำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์ให้ได้ข้อคำถามที่ครอบคลุมขอบเขตเนื้อหา และสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ของการวิจัย ประกอบด้วย ด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู มี 3 ด้าน รวมจำนวนทั้งสิ้น 14 ข้อ และด้านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง มี 5 ขั้นตอน รวมจำนวนทั้งสิ้น 14 ข้อ

3.3 นำแบบสอบถามเสนอผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 5 ท่าน เพื่อตรวจสอบคุณภาพของเครื่องมือ ด้านความเที่ยงตรงเชิงเนื้อหา (Content Validity) โดยหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Index of Item-Objective Congruence: IOC) ผลการประเมินพบว่า ข้อคำถามทุกข้อมีค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ระหว่าง 0.60 - 1.00 ถือว่ามีความเที่ยงตรงและสามารถนำไปใช้ได้ พร้อมทั้งปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

3.4 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้ (Try-out) กลุ่มครูที่ไม่ใช่ประชากรในการวิจัย จำนวน 30 คน คือ คณะครูโรงเรียนต้นแก้วผดุงพิทยาลัย สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดเชียงใหม่ ซึ่งมีบริบทการบริหารงานแบบองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใกล้เคียงกัน จากนั้นนำผลมาวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค (Cronbach's Alpha Coefficient) พบว่า แบบสอบถามมีค่าความเชื่อมั่นทั้งฉบับเท่ากับ 0.94 ซึ่งอยู่ในระดับสูงมาก

3.5 ตรวจสอบความสมบูรณ์ของแบบสอบถาม จัดพิมพ์เป็นฉบับจริง และนำไปใช้เก็บรวบรวมข้อมูล

### 4. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้เก็บรวบรวมข้อมูล โดยมีขั้นตอน ดังนี้

4.1 ผู้วิจัยดำเนินการขอความอนุเคราะห์ไปยังสถานศึกษาเป้าหมายเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล และจัดส่งแบบสอบถามออนไลน์ผ่านระบบ Google Forms ทั้งนี้ ได้มีการติดตามการตอบแบบสอบถามผ่านผู้ประสานงานของสถานศึกษาอย่างต่อเนื่อง เพื่อให้ได้ข้อมูลครบถ้วนตามเป้าหมาย ซึ่งกระบวนการจัดเก็บข้อมูลทั้งหมดใช้เวลาดำเนินการ 7 วัน ได้รับแบบสอบถามกลับคืนมาทั้งสิ้น 90 ชุด

4.2 ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของข้อมูลจากแบบสอบถามออนไลน์ที่ได้รับกลับคืนมาทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 เพื่อนำไปประมวลผลและวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปทางสถิติ จากนั้นจึงนำค่าสถิติที่ได้มาแปลความหมายผลการวิเคราะห์ข้อมูลตามเกณฑ์ที่กำหนดไว้ เพื่อสรุปและจัดทำรายงานการวิจัย

## 5. การวิเคราะห์ข้อมูลและสถิติที่ใช้ ผู้วิจัยนำข้อมูลที่ได้มาวิเคราะห์โดยใช้สถิติ ดังนี้

5.1 ข้อมูลสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\mu$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) และนำมาแปลความหมายโดยใช้เกณฑ์การแปลผลค่าเฉลี่ย ( $\mu$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ )

5.2 จากการทำแบบสอบถามแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating Scale) อ้างอิงตามเกณฑ์ 5 ระดับ โดยแบ่งช่วงคะแนนและแปลผลดังนี้ 4.51 - 5.00 หมายถึง มากที่สุด 3.51 - 4.50 หมายถึง มาก 2.51 - 3.50 หมายถึง ปานกลาง 1.51 - 2.50 หมายถึง น้อย 1.00 - 1.50 หมายถึง น้อยที่สุด และ หาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) และจัดลำดับความสำคัญ

5.3 การจัดลำดับความสำคัญความต้องการจำเป็น ได้แก่ ดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) ตามแนวคิดของ สุวิมล ว่องวานิช (2562) โดยใช้สูตร  $PNI_{modified} = I - D/D$  มีความหมายดังนี้  $PNI_{modified}$  หมายถึง ดัชนีการจัดเรียงลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นแบบปรับปรุง (Modified Priority Needs Index) I หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพที่พึงประสงค์ (Importance) D หมายถึง ค่าเฉลี่ยสภาพปัจจุบัน (Degree of Success)

5.4 การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็น จำแนกตามวิทยฐานะและระดับชั้นที่สอน ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ( $\mu$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ )

### ผลการวิจัย

1. ผลการศึกษาสภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน

1.1. ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ( $\mu$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อนำมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) ของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู ปรากฏผลดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 ค่าเฉลี่ย ( $\mu$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) และดัชนีความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) ของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู ในภาพรวม มี 3 ด้าน (N=90)

| ด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู | สภาพปัจจุบัน (D) |          |         | สภาพที่พึงประสงค์ (I) |          |           | ค่า $PNI_{modified}$ ( $I - D/D$ ) | ลำดับ |
|----------------------------------------------|------------------|----------|---------|-----------------------|----------|-----------|------------------------------------|-------|
|                                              | $\mu$            | $\sigma$ | แปลผล   | $\mu$                 | $\sigma$ | แปลผล     |                                    |       |
| 1. สมรรถนะด้านความรู้                        | 2.88             | 0.64     | ปานกลาง | 4.30                  | 0.38     | มาก       | 0.49                               | 1     |
| 2. สมรรถนะด้านทักษะ                          | 2.98             | 0.51     | ปานกลาง | 4.42                  | 0.46     | มาก       | 0.48                               | 2     |
| 3. สมรรถนะด้านคุณลักษณะและเจตคติ             | 3.32             | 0.50     | ปานกลาง | 4.60                  | 0.46     | มากที่สุด | 0.39                               | 3     |
| รวม                                          | 3.06             | 0.47     | ปานกลาง | 4.44                  | 0.34     | มาก       | 0.45                               |       |

จากตารางที่ 1 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู ในภาพรวมอยู่ใน ระดับปานกลาง ( $\mu = 3.06$ ,  $\sigma = 0.47$ ) เมื่อพิจารณาเรียงองค์ประกอบ พบว่า อยู่ในระดับปานกลางทุกองค์ประกอบ องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะและเจตคติ ( $\mu = 3.32$ ,  $\sigma = 0.50$ ) รองลงมา ได้แก่ สมรรถนะด้านทักษะ ( $\mu = 2.98$ ,  $\sigma = 0.51$ ) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมรรถนะด้านความรู้ ( $\mu = 2.88$ ,  $\sigma = 0.64$ )

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 4.44$ ,  $\sigma = 0.34$ ) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า ส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะและเจตคติ ( $\mu = 4.60$ ,  $\sigma = 0.46$ ) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ สมรรถนะด้านทักษะ ( $\mu = 4.42$ ,  $\sigma = 0.46$ ) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ สมรรถนะด้านความรู้ ( $\mu = 4.30$ ,  $\sigma = 0.38$ )

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI<sub>Modified</sub>) ของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู มีค่าอยู่ระหว่าง 0.39 – 0.49 โดยเรียงลำดับจากค่ามากที่สุดไปค่าน้อยที่สุด ดังนี้ สมรรถนะด้านความรู้ มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก (0.49) รองลงมาเป็น สมรรถนะด้านทักษะ (0.48) และลำดับสุดท้าย คือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะและเจตคติ มีค่า PNI น้อยที่สุด (0.39)

1.2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลมาวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ( $\mu$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) ของสภาพปัจจุบันและสภาพที่พึงประสงค์ เพื่อนำมาหาค่าดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI<sub>modified</sub>) ของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองปรากฏผลดังตารางที่ 2

**ตารางที่ 2** ค่าเฉลี่ย ( $\mu$ ) ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) และดัชนีความต้องการจำเป็น (PNI<sub>modified</sub>) ของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง ในภาพรวม มี 5 ขั้นตอน (N=90)

| กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง        | สภาพปัจจุบัน<br>(D) |          |         | สภาพที่พึงประสงค์<br>(I) |          |           | ค่า PNI<br>(I – D/D) | ลำดับ |
|-------------------------------------------|---------------------|----------|---------|--------------------------|----------|-----------|----------------------|-------|
|                                           | $\mu$               | $\sigma$ | แปลผล   | $\mu$                    | $\sigma$ | แปลผล     |                      |       |
| 1. การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้    | 2.45                | 0.53     | น้อย    | 4.19                     | 0.64     | มาก       | 0.71                 | 1     |
| 2. การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้       | 3.44                | 0.66     | ปานกลาง | 4.53                     | 0.54     | มากที่สุด | 0.31                 | 3     |
| 3. การระบุแหล่งวิทยาการและวิธีการเรียนรู้ | 3.56                | 0.52     | มาก     | 4.60                     | 0.44     | มากที่สุด | 0.29                 | 5     |
| 4. การเลือกและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้       | 3.33                | 0.53     | ปานกลาง | 4.31                     | 0.48     | มาก       | 0.29                 | 4     |
| 5. การประเมินผลการเรียนรู้                | 3.25                | 0.59     | ปานกลาง | 4.48                     | 0.49     | มาก       | 0.38                 | 2     |
| รวม                                       | 3.21                | 0.44     | ปานกลาง | 4.42                     | 0.37     | มาก       | 0.40                 |       |

จากตารางที่ 2 พบว่า สภาพปัจจุบันของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\mu = 3.21$ ,  $\sigma = 0.44$ ) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การระบุแหล่งวิทยาการและวิธีการเรียนรู้ ( $\mu = 3.56$ ,  $\sigma = 0.52$ ) อยู่ในระดับมาก รองลงมา ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ( $\mu = 3.44$ ,  $\sigma = 0.66$ ) อยู่ในระดับปานกลาง และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ ( $\mu = 2.45$ ,  $\sigma = 0.53$ ) อยู่ในระดับน้อย

สภาพที่พึงประสงค์ของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองในภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\mu = 4.42$ ,  $\sigma = 0.37$ ) เมื่อพิจารณารายองค์ประกอบ พบว่า องค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ การระบุแหล่งวิทยาการและวิธีการเรียนรู้ ( $\mu = 4.60$ ,  $\sigma = 0.44$ ) อยู่ในระดับมากที่สุด รองลงมา ได้แก่ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ ( $\mu = 4.53$ ,  $\sigma = 0.54$ ) และองค์ประกอบที่มีค่าเฉลี่ยต่ำสุด คือ การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ ( $\mu = 4.19$ ,  $\sigma = 0.64$ ) อยู่ในระดับมาก

ผลการวิจัยพบว่า เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น (PNI<sub>modified</sub>) ของการพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองมีค่าอยู่ระหว่าง 0.29 – 0.71 โดยเรียงลำดับจากค่ามาก

ที่สุดไปค่าน้อยที่สุด ดังนี้ การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก (0.71) รองลงมาเป็น การประเมินผลการเรียนรู้ (0.38) และลำดับสุดท้าย คือ การระบุแหล่งวิทยาการและวิธีการเรียนรู้ มีค่า PNI น้อยที่สุด (0.29)

## 2. ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน จำแนกตามวิทยฐานะและระดับชั้นที่สอน

2.1 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) ของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครูมาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง กลุ่มที่ 1 กลุ่มครูที่มีวิทยฐานะชำนาญการและต่ำกว่า และกลุ่มที่ 2 กลุ่มวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ( $\mu$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) ปรากฏผลดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง โดยจำแนกตามวิทยฐานะ (N=90)

| ตัวแปรการศึกษา                                      | กลุ่มที่ 1                |        | กลุ่มที่ 2                 |        |
|-----------------------------------------------------|---------------------------|--------|----------------------------|--------|
|                                                     | ชำนาญการและต่ำกว่า (N=36) |        | ชำนาญการพิเศษขึ้นไป (N=54) |        |
|                                                     | PNI                       | อันดับ | PNI                        | อันดับ |
| <b>ด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู</b> |                           |        |                            |        |
| 1.1 สมรรถนะด้านความรู้                              | 0.45                      | 1      | 0.55                       | 2      |
| 1.2 สมรรถนะด้านทักษะ                                | 0.42                      | 2      | 0.59                       | 1      |
| 1.3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะและเจตคติ                   | 0.31                      | 3      | 0.40                       | 3      |
| รวม                                                 | 0.39                      |        | 0.51                       |        |
| <b>ด้านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง</b>       |                           |        |                            |        |
| 2.1 การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้             | 0.42                      | 1      | 0.43                       | 2      |
| 2.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้                | 0.32                      | 2      | 0.32                       | 4      |
| 2.3 การระบุแหล่งวิทยาการและวิธีการเรียนรู้          | 0.30                      | 4      | 0.29                       | 5      |
| 2.4 การเลือกและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้                | 0.30                      | 5      | 0.32                       | 3      |
| 2.5 การประเมินผลการเรียนรู้                         | 0.31                      | 3      | 0.44                       | 1      |
| รวม                                                 | 0.33                      |        | 0.36                       |        |

จากตารางที่ 3 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) จำแนกตามวิทยฐานะ ในภาพรวมกลุ่มครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยรวมสูงกว่ากลุ่มครูวิทยฐานะชำนาญการและต่ำกว่า ในทั้ง 2 ด้านหลัก โดยมีรายละเอียดความแตกต่างในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูกลุ่มครูวิทยฐานะชำนาญการและต่ำกว่า มีความต้องการจำเป็นรวมเท่ากับ 0.39 โดยเมื่อพิจารณาเรียงตามลำดับ พบว่า องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ สมรรถนะด้านความรู้ (0.45) รองลงมาคือ สมรรถนะด้านทักษะ (0.42) และลำดับสุดท้าย คือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะและเจตคติ มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (0.31) ส่วนกลุ่มครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีความต้องการจำเป็นรวมสูงกว่าที่ 0.51 โดยองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ สมรรถนะด้านทักษะ (0.59) รองลงมาคือ สมรรถนะด้านความรู้ (0.55) และลำดับสุดท้าย คือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะและเจตคติ มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดเช่นเดียวกัน (0.40)

2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองกลุ่มครูวิทยฐานะชำนาญการและต่ำกว่า มีความต้องการจำเป็นรวมเท่ากับ 0.33 โดยเมื่อพิจารณาเรียงตามลำดับ พบว่า องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ (0.42) รองลงมาคือ การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้ (0.32) และลำดับสุดท้าย คือ การเลือกและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (0.30) ส่วนกลุ่มครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีความต้องการจำเป็นรวมเท่ากับ 0.36 โดยองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ การประเมินผลการเรียนรู้ (0.44) รองลงมา คือ การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ (0.43) และลำดับสุดท้าย คือ การระบุแหล่งวิทยาการและวิธีการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (0.29)

2.2 ผู้วิจัยได้นำข้อมูลความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) ของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู มาวิเคราะห์เปรียบเทียบความแตกต่างระหว่าง กลุ่มที่ 1 ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 และกลุ่มที่ 2 ระดับมัธยมศึกษาตอนต้นปีที่ 1-3 โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ( $\mu$ ) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ( $\sigma$ ) ปรากฏผลดังตารางที่ 4

**ตารางที่ 4** ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง โดยจำแนกระดับชั้นที่สอน (N=90)

| ตัวแปรการศึกษา                                      | กลุ่มที่ 1                      |        | กลุ่มที่ 2                      |        |
|-----------------------------------------------------|---------------------------------|--------|---------------------------------|--------|
|                                                     | ระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 (N=70) |        | ระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 (N=20) |        |
|                                                     | PNI                             | อันดับ | PNI                             | อันดับ |
| <b>ด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู</b> |                                 |        |                                 |        |
| 1.1 สมรรถนะด้านความรู้                              | 0.46                            | 1      | 0.55                            | 2      |
| 1.2 สมรรถนะด้านทักษะ                                | 0.46                            | 2      | 0.59                            | 1      |
| 1.3 สมรรถนะด้านคุณลักษณะและเจตคติ                   | 0.36                            | 3      | 0.40                            | 3      |
| <b>รวม</b>                                          | <b>0.43</b>                     |        | <b>0.51</b>                     |        |
| <b>กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง</b>           |                                 |        |                                 |        |
| 2.1 การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้             | 0.45                            | 1      | 0.43                            | 4      |
| 2.2 การกำหนดจุดมุ่งหมายในการเรียนรู้                | 0.31                            | 3      | 0.32                            | 3      |
| 2.3 การระบุแหล่งวิทยาการและวิธีการเรียนรู้          | 0.30                            | 4      | 0.29                            | 5      |
| 2.4 การเลือกและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้                | 0.27                            | 5      | 0.32                            | 2      |
| 2.5 การประเมินผลการเรียนรู้                         | 0.35                            | 2      | 0.44                            | 1      |
| <b>รวม</b>                                          | <b>0.33</b>                     |        | <b>0.36</b>                     |        |

จากตารางที่ 4 พบว่า ผลการเปรียบเทียบความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) จำแนกตามระดับชั้นที่สอน ในภาพรวมกลุ่มครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีความต้องการจำเป็นเฉลี่ยรวมสูงกว่ากลุ่มครูผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 ในทั้ง 2 ด้านหลัก โดยมีรายละเอียดความแตกต่างในแต่ละด้าน ดังนี้

1) ด้านสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครูกลุ่มครูผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีความต้องการจำเป็นรวมเท่ากับ 0.43 โดยเมื่อพิจารณาเรียงตามลำดับ พบว่า องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ สมรรถนะด้านความรู้ (0.46) รองลงมาคือ สมรรถนะด้านทักษะ (0.46) และลำดับสุดท้าย คือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะและเจตคติ มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (0.36) ส่วนกลุ่ม

ครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีความต้องการจำเป็นรวมสูงกว่าที่ 0.51 โดยองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ สมรรถนะด้านทักษะ (0.59) รองลงมาคือ สมรรถนะด้านความรู้ (0.55) และลำดับสุดท้าย คือ สมรรถนะด้านคุณลักษณะและเจตคติ มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุดเช่นเดียวกัน (0.40)

2) ด้านกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองกลุ่มครูผู้สอนระดับประถมศึกษาปีที่ 1-6 มีความต้องการจำเป็นรวมเท่ากับ 0.33 โดยเมื่อพิจารณาเรียงตามลำดับ พบว่า องค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ การวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ (0.45) รองลงมาคือ การประเมินผลการเรียนรู้ (0.35) และลำดับสุดท้าย คือ การเลือกและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (0.27) ส่วนกลุ่มครูผู้สอนระดับมัธยมศึกษาปีที่ 1-3 มีความต้องการจำเป็นรวมเท่ากับ 0.36 โดยองค์ประกอบที่มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก คือ การประเมินผลการเรียนรู้ (0.44) รองลงมาคือ การเลือกและใช้กลยุทธ์การเรียนรู้ (0.32) และลำดับสุดท้าย คือ การระบุแหล่งวิทยาการและวิธีการเรียนรู้ มีความต้องการจำเป็นน้อยที่สุด (0.29)

## อภิปรายผล

1. สภาพปัจจุบัน สภาพที่พึงประสงค์ และความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู สามารถอภิปรายผลดังนี้

1.1 การพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของครู พบว่า สภาพปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\mu = 3.06$ ,  $\sigma = 0.47$ ) ส่วนสภาพที่พึงประสงค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมาก ( $\mu = 4.44$ ,  $\sigma = 0.34$ ) เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.39 – 0.49 พบว่า สมรรถนะด้านความรู้ มีความต้องการจำเป็นสูงสุดเป็นลำดับแรก ( $PNI_{modified} = 0.49$ ) ซึ่งสามารถอธิบายได้จากความท้าทายในช่วงรอยต่อของการเปลี่ยนผ่านกระบวนการทัศน์ทางการศึกษา จากการจัดการศึกษาแบบอิงเนื้อหา ไปสู่การใช้หลักสูตรฐานสมรรถนะ จากการวิจัยสะท้อนผลถึงครูผู้สอนส่วนใหญ่ยังคงเผชิญข้อจำกัดในการตีความและการออกแบบอิงสมรรถนะลงสู่การปฏิบัติในแผนการจัดการเรียนรู้ เนื่องจากยังมีความเคยชินกับการสอนรูปแบบเดิม ปรากฏการณ์ดังกล่าวสามารถอธิบายเพิ่มเติมได้ด้วยแนวคิดของ Hattie (2012) และ ทิศนา ขัมมณี (2560) ที่เน้นย้ำว่าสมรรถนะครูยุคใหม่ต้องเริ่มต้นจากการมีองค์ความรู้เป็นฐานสำคัญ เพื่อใช้ในการเปลี่ยนบทบาทจากผู้ถ่ายทอดเนื้อหาวิชาไปสู่การเป็นผู้อำนวยความสะดวกในการเรียนรู้สมรรถนะด้านความรู้จึงเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญที่ครูต้องการการส่งเสริมอย่างเร่งด่วน โดยเฉพาะความรู้ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีและศาสตร์การสอน TPACK (Technological Pedagogical Content Knowledge) ตามแนวคิดของ Mishra and Koehler (2006) เพื่อนำไปใช้ออกแบบสภาพแวดล้อมที่เอื้อต่อการลงมือปฏิบัติจริงของผู้เรียนนอกจากนี้ ความต้องการพัฒนาองค์ความรู้ที่เพิ่มขึ้นยังเป็นการตอบสนองต่อมาตรฐานวิชาชีพตามประกาศของ ครุสภา (2563) ที่กำหนดให้ครูต้องมีสมรรถนะในการบูรณาการเนื้อหาและออกแบบนวัตกรรมให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงอย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งข้อค้นพบนี้สอดคล้องกับการศึกษาของ ธนวุฒิ มากเจริญ และคณะ (2567) ที่พบว่าครูในโรงเรียนขยายโอกาสมีความต้องการพัฒนาองค์ความรู้ด้านการจัดการเรียนรู้เชิงรุก และการวัดประเมินผลตามสภาพจริงเป็นลำดับต้นเพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงของหลักสูตร รวมทั้งได้รับการสนับสนุนจากงานวิจัยของ ธนกฤต อินธิรัชย์ และคณะ (2567) ที่ยืนยันว่า สมรรถนะด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร ตลอดจนการใช้สื่อนวัตกรรม เป็นองค์ความรู้ประเด็นสำคัญที่ครูระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานต้องการพัฒนามากที่สุดเพื่อรองรับการจัดการศึกษายุคใหม่

1.2 การพัฒนากระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู พบว่า สภาพปัจจุบัน ภาพรวมอยู่ในระดับปานกลาง ( $\mu = 3.21$ ,  $\sigma = 0.44$ ) ในด้านสภาพที่พึงประสงค์ ภาพรวมอยู่ในระดับมากที่สุด ( $\mu = 4.42$ ,  $\sigma = 0.37$ ) เมื่อพิจารณาค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็น ( $PNI_{modified}$ ) มีค่าอยู่ระหว่าง 0.29 – 0.71 ในด้านการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้ มีค่าดัชนีลำดับความสำคัญของความต้องการจำเป็นสูงที่สุดเป็นลำดับแรก (0.71) จากการวิจัยสามารถอธิบายได้ด้วยทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ (Andragogy) ของ Knowles (1975) ที่ระบุว่า การวินิจฉัยความต้องการของตนเองถือเป็นจุดเริ่มต้นและหัวใจสำคัญของการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ ผลการวิจัยสะท้อนให้เห็นว่า ครูอาจยังมีข้อจำกัดในทักษะการประเมินและการสะท้อนคิด (Reflection) เพื่อระบุช่องว่าง (Gap) ระหว่างความรู้เดิมกับสมรรถนะที่สถานศึกษาหรือหลักสูตรฐานสมรรถนะต้องการ สาเหตุส่วนหนึ่งอธิบายได้จากบริบทของสถานศึกษาที่ยังขาดข้อมูลสารสนเทศเชิงลึกเกี่ยวกับระดับสมรรถนะและความพร้อมของครูเป็นรายบุคคล ประกอบกับครูส่วนใหญ่ยังคงเคยชินกับการจัดการเรียนการสอนรูปแบบเดิม ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของ ธนวุฒิ มากเจริญ และคณะ (2567) ที่ระบุว่าความเคยชินดังกล่าวเป็นปัจจัยให้สถานศึกษาที่มีความต้องการจำเป็นเร่งด่วนในการพัฒนาสมรรถนะครู การขาดความตระหนักรู้ในประเด็นดังกล่าวย่อมส่งผลกระทบต่อกระบวนการขั้นต่อไปในการตั้งเป้าหมายเพื่อยกระดับทักษะ (Upskilling) ประเด็นนี้ได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากงานวิจัยของ Brandt (2020) และอนุพงศ์ ไชยจิก และคณะ (2568) ที่ชี้ให้เห็นว่า การรู้ความต้องการของตนเองถือเป็นรากฐานสำคัญของการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเอง อันเป็นกลไกขับเคลื่อนการพัฒนาวิชาชีพภายในอย่างต่อเนื่อง สอดคล้องกับแนวคิดของ อมรรักษ์ สวนชุมพล (2558) ที่เสนอแนะว่าการใช้เครื่องมือประเมินเพื่อวินิจฉัยจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนาของตนเองเป็นแนวปฏิบัติที่ช่วยให้ครูออกแบบการพัฒนาสมรรถนะของตนเองได้อย่างตรงจุด ข้อมูลนี้ก่อให้เกิดองค์ความรู้ใหม่ที่ผู้วิจัยค้นพบว่า การวินิจฉัยความต้องการ คือ เงื่อนไขเบื้องต้นสู่ความสำเร็จของการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะ

**2. การเปรียบเทียบความต้องการจำเป็นของการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะและกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองจำแนกตามวิทยฐานะและระดับชั้นที่สอน โดยจำแนกตามวิทยฐานะและระดับชั้นที่สอน ดังนี้**

2.1 จำแนกตามวิทยฐานะ พบว่า กลุ่มครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไป มีความต้องการจำเป็นด้านการประเมินผลการเรียนรู้ สูงกว่าครูชำนาญการและต่ำกว่า ประเด็นนี้อธิบายได้จากความคาดหวังในบทบาทวิชาชีพที่สูงขึ้นตามระดับวิทยฐานะ โดยครูระดับเชี่ยวชาญมักได้รับมอบหมายให้ปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้นำทางวิชาการและครูพี่เลี้ยง (Mentor) การขับเคลื่อนการจัดการศึกษาที่เน้นผลลัพธ์ (Outcome-Based Education) จำเป็นต้องอาศัยกระบวนการประเมินตามสภาพจริงที่มีความซับซ้อนตามแนวคิดของ McTighe and Wiggins (2004) นอกจากนี้ยังสอดคล้องกับมาตรฐานวิชาชีพตามประกาศของ ครุสภา (2563) ที่กำหนดให้ครูต้องมีสมรรถนะด้านการวัดและประเมินผลตามสภาพจริง โดยสามารถบูรณาการเครื่องมือที่หลากหลายเพื่อให้ได้ข้อมูลป้อนกลับ อันจะนำไปสู่การกระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดการสะท้อนคิดและพัฒนาศักยภาพอย่างต่อเนื่อง ครูกลุ่มนี้จึงตระหนักถึงความจำเป็นในการพัฒนาทักษะการประเมินที่แม่นยำ เพื่อใช้ในการประเมินตนเอง (Self-Assessment) เป็นต้นแบบในการปฏิบัติงาน และเพื่อใช้ในการชี้แนะและสะท้อนคิดอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ สลิลนา ภูมิพาณิชย์ และคณะ (2562) รวมถึงแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่ และมารุต พัฒนา (2558) ที่เน้นย้ำว่าครูยุคใหม่และครูพี่เลี้ยงจำเป็นต้องมีสมรรถนะการโค้ช (Coaching)

2.2 จำแนกตามระดับชั้นที่สอน พบว่า กลุ่มครูระดับประถมศึกษา มีความต้องการจำเป็นด้านการวินิจฉัยความต้องการฯ และการประเมินผลการเรียนรู้ สูงกว่าครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้นอย่างมีนัยสำคัญ

ทางสถิติที่ระดับ .05 บริบทนี้อธิบายได้จากธรรมชาติของผู้เรียนระดับประถมศึกษาที่เรียกร้องให้ครูต้องทำงานใกล้ชิดและสังเกตพัฒนาการอย่างละเอียด สอดคล้องกับข้อค้นพบของ ชัญญา งามอาจ และภาวิณี โสธายะเพ็ชร (2566) ที่อธิบายว่า ปัจจัยสำคัญในการจัดการเรียนรู้สำหรับผู้เรียนวัยนี้ต้องอาศัยเจตคติ บรรยากาศ และสัมพันธภาพเชิงบวก โดยครูต้องลดบทบาทการเป็นผู้บอกความรู้ และเปิดโอกาสให้ผู้เรียนได้ทดลองและสร้างสรรค์ด้วยตนเอง สิ่งนี้ส่งผลให้ครูกลุ่มนี้มีความต้องการทักษะด้านการวินิจฉัยและการประเมินผลที่ยืดหยุ่นกว่าครูระดับมัธยมศึกษาตอนต้น เพื่อให้สามารถประเมินพัฒนาการและสังเกตพฤติกรรมตามสภาพจริงได้อย่างแม่นยำ ประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ธนภุต อินธิชัย และคณะ (2567) ที่พบว่า สมรรถนะด้านการสร้างและพัฒนาหลักสูตร รวมถึงการใช้สื่อนวัตกรรม เป็นประเด็นที่ครูระดับประถมศึกษาต้องการ การพัฒนามากที่สุด นอกจากนี้ความต้องการดังกล่าวยังได้รับการสนับสนุนเพิ่มเติมจากงานวิจัยของ ณัชชิตา เชาวน์เข้มชื่น และคณะ (2561) และ ไฉไลศรี เพชรใต้ และพชรวิทย์ จันทรศิริสิริ (2563) ที่ต่างระบุถึงความจำเป็นในการนำหลักสูตรและโปรแกรมมาใช้เพื่อเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงให้แก่ครูประถมศึกษาโดยเฉพาะ องค์ความรู้เชิงประจักษ์ทั้งสองประการนี้ ถือเป็นฐานข้อมูลและข้อเสนอแนะเชิงนโยบายที่สำคัญ สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและผู้บริหารสถานศึกษาในการนำไปใช้ออกแบบหลักสูตรการพัฒนาคณาจารย์แบบจำแนกตามความแตกต่าง ได้อย่างสอดคล้องกับสภาพความเป็นจริง

## ข้อเสนอแนะ

### 1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 ผลการวิจัย พบว่า ครูมีความต้องการจำเป็นของการพัฒนาด้านความรู้ และการวินิจฉัยความต้องการในการเรียนรู้สูงสุด สถานศึกษาควรจัดอบรมเชิงปฏิบัติการหรือสร้างชุมชนแห่งการเรียนรู้ทางวิชาชีพ (PLC) เพื่อมุ่งเน้นการแปลงสมรรถนะลงสู่แผนการสอน ควบคู่กับการจัดหาเครื่องมือประเมินตนเองให้ครูใช้วิเคราะห์จุดพัฒนาของตนเอง

1.2 ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ครูประถมศึกษามีความต้องการด้านการวินิจฉัยและการประเมินผลสูงกว่าครูมัธยมศึกษา สถานศึกษาจึงควรออกแบบการพัฒนาคณาจารย์แบบเฉพาะเจาะจง โดยมุ่งเน้นเทคนิคการวัดและประเมินผลที่ยืดหยุ่นตามพัฒนาการของผู้เรียนสำหรับกลุ่มครูประถมศึกษา

1.3 ผลการวิจัย พบว่า กลุ่มครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปมีความต้องการด้านการประเมินผลการเรียนรู้สูงกว่ากลุ่มอื่น หน่วยงานต้นสังกัดควรพัฒนาทักษะการประเมินขั้นสูงให้ครูกลุ่มนี้ ควบคู่กับการฝึกทักษะการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยง เพื่อยกระดับบทบาทผู้นำทางวิชาการ

### 2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 จากข้อค้นพบเรื่องลำดับความต้องการจำเป็นที่แตกต่างกันของครูแต่ละกลุ่ม ควรนำข้อมูลสารสนเทศเชิงปริมาณเหล่านี้ไปใช้เป็นข้อมูลฐานในการวิจัยและพัฒนา เพื่อสร้างโปรแกรมการพัฒนาสมรรถนะครูที่สอดคล้องกับบริบทของโรงเรียนสังกัดเทศบาลเมืองลำพูน

2.2 จากผลการวิจัยที่สะท้อนให้เห็นว่า ครูยังมีข้อจำกัดอย่างมากในการตีความสมรรถนะและการวินิจฉัยตนเอง จึงควรมีการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพเพิ่มเติม เช่น การสัมภาษณ์เชิงลึก เพื่อค้นหาคำอธิบายเชิงลึกเกี่ยวกับอุปสรรค บริบทแวดล้อม และปัจจัยเชิงสาเหตุที่ทำให้ครูเกิดข้อจำกัดดังกล่าว ซึ่งข้อมูลเชิงปริมาณไม่สามารถอธิบายได้ครอบคลุม

## องค์ความรู้ใหม่

การเปลี่ยนผ่านกระบวนทัศน์ทางการศึกษาจากการจัดการเรียนรู้แบบอิงเนื้อหา (Content-Based) สู่หลักสูตรฐานสมรรถนะ (Competency-Based) มีครูผู้สอนเป็นกลไกสำคัญในการนำนโยบายสู่การปฏิบัติ ผลการวิจัยด้านการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้และกระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองของครู ได้นำไปสู่การค้นพบองค์ความรู้ใหม่ (New Knowledge) 2 ประเด็น ดังต่อไปนี้

### ประเด็นแรก สมรรถนะด้านความรู้ (Knowledge) และการพัฒนาที่สอดคล้องกับความแตกต่าง (Differentiated Development)

สมรรถนะด้านความรู้ถือเป็นโครงสร้างพื้นฐานสำคัญ โดยเฉพาะความรู้ด้านการบูรณาการเทคโนโลยีและศาสตร์การสอน (TPACK) ซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการจัดการเรียนรู้เชิงรุก (Active Learning) การละเลยพื้นฐานความรู้แล้วมุ่งเน้นเพียงเทคนิคการสอน ถือเป็นอุปสรรคสำคัญในการออกแบบการเรียนรู้อิงสมรรถนะ นอกจากนี้ ข้อมูลเชิงประจักษ์ยังหักล้างแนวคิดการพัฒนาบุคลากรแบบมาตรฐานเดียว (One-Size-Fits-All) โดยชี้ให้เห็นว่าความต้องการของครูยึดโยงกับบริบทที่ต่างกัน อาทิ ครูวิทยฐานะชำนาญการพิเศษขึ้นไปต้องการทักษะการประเมินผลขั้นสูงเพื่อเป็นผู้นำวิชาการและครูพี่เลี้ยง (Coaching and Mentoring) ขณะที่ครูประถมศึกษาต้องการทักษะการวินิจฉัยและประเมินผลที่ยึดหยุ่นตามพัฒนาการผู้เรียน การพัฒนาครูยุคใหม่จึงต้องออกแบบหลักสูตรที่จำแนกตามความแตกต่างเพื่อให้ตอบสนองได้อย่างตรงจุด

### ประเด็นที่สอง การวินิจฉัยความต้องการของตนเองเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นสู่ความสำเร็จ (Diagnosis as a Prerequisite for CBE)

ภายใต้กระบวนการเรียนรู้ด้วยการชี้นำตนเองตามทฤษฎีการเรียนรู้ของผู้ใหญ่ จุดเริ่มต้นของการพัฒนาวิชาชีพที่ยั่งยืน คือ การสร้างทักษะการสะท้อนคิด (Reflection) เพื่อให้ครูค้นพบช่องว่าง (Gap) ระหว่างความรู้เดิมกับสมรรถนะที่หลักสูตรกำหนด หากครูไม่สามารถระบุความต้องการในการพัฒนาของตนเองได้ ย่อมส่งผลให้ขาดแรงจูงใจในการตั้งเป้าหมายเพื่อยกระดับทักษะ (Upskilling) การส่งเสริมให้ครูประเมินตนเอง (Self-Assessment) เพื่อวินิจฉัยจุดแข็งและจุดที่ควรพัฒนา จึงเป็นเงื่อนไขเบื้องต้นที่สำคัญในการสร้างแรงขับเคลื่อนการเรียนรู้จากภายใน

## การใช้ปัญญาประดิษฐ์ (AI)

บทความนี้ใช้ ChatGPT (GPT-5.5 Light) ร่วมกับ Google Gemini 3.1 Pro เพื่อสนับสนุนการสืบค้นและตรวจสอบข้อมูลเบื้องต้น การจัดระบบและสังเคราะห์ประเด็นจากเอกสาร การตรวจแก้ภาษา และความชัดเจนของการเขียน ตลอดจนการตรวจสอบความครบถ้วนของรูปแบบการอ้างอิง ทั้งนี้ เครื่องมือปัญญาประดิษฐ์มิได้ถูกใช้เพื่อสร้างข้อมูล ผลการวิจัย การวิเคราะห์ การตีความ หรือข้อสรุปของบทความ ผู้ประพันธ์ได้ตรวจสอบความถูกต้องของข้อมูลและแหล่งอ้างอิงกับเอกสารต้นฉบับหรือแหล่งข้อมูลที่เชื่อถือได้ก่อนนำมาใช้ และรับผิดชอบต่อเนื้อหา ความถูกต้อง ความเป็นต้นฉบับ และความซื่อสัตย์ทางวิชาการของบทความฉบับสุดท้ายทั้งหมด

## เอกสารอ้างอิง

กัญญาพัชญ์ กานต์ภูวนันต์, และวีระวัฒน์ อุทัยรัตน์. (2562). รูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ของครูโรงเรียนมัธยมศึกษาขนาดใหญ่พิเศษ สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารครุศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย*, 47(ฉบับเพิ่มเติม 1), 1-17.  
<https://doi.org/10.58837/CHULA.EDUCU.47.0.1>

- กุลิสรา จิตรขญาวนิช, และเกศราพรรณ พันธุ์ศรีเกตุ คงเจริญ. (2563). *วิธีการจัดการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ครูสภา. (2563). ประกาศคณะกรรมการครูสภา เรื่อง รายละเอียดของมาตรฐานความรู้และประสบการณ์วิชาชีพครู ตามข้อบังคับครูสภา ว่าด้วยมาตรฐานวิชาชีพ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2562. ราชกิจจานุเบกษา, 137(ตอนพิเศษ 109 ง), 10–14.  
[https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/109/T\\_0010.PDF](https://www.ratchakitcha.soc.go.th/DATA/PDF/2563/E/109/T_0010.PDF)
- ไฉไลศรี เพชรใต้, และเพชรวิทย์ จันทศิริศิริ. (2563). การพัฒนาโปรแกรมเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูประถมศึกษา สังกัดสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. *วารสารสังคมศาสตร์และมนุษยวิทยาเชิงพุทธ*, 5(11), 170–184. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JSBA/article/view/247062>
- ชัยญา งามอจ, และภาวิณี โสธายะเพ็ชร. (2566). การศึกษาปัจจัยและแนวทางการส่งเสริมความสามารถในการเรียนรู้แบบนำตนเองของนักเรียนระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 1 กรุงเทพมหานคร. *Journal of Inclusive and Innovative Education*, 7(3), 91–105. <https://so01.tci-thaijo.org/index.php/cmujedu/article/view/270310>
- ณัฏฐิชา เขาวนเข้มชื่น, ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, และเอี่ยมพร หลินเจริญ. (2561). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสร้างสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ตามสภาพจริงของครูสังกัดกรุงเทพมหานคร. *วารสารศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 20(2), 58–64. [https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal\\_nu/article/view/130896](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/130896)
- ทิตนา แคมมณี. (2560). *ศาสตร์การสอน: องค์ความรู้เพื่อการจัดกระบวนการเรียนรู้ที่มีประสิทธิภาพ (พิมพ์ครั้งที่ 21)*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ธนกฤต อินธิชัย, วัลนิกา ฉลากบาง, เอกลักษณ์ เพียสา, และธีรนนท์ โมธรรม. (2567). การประเมินความต้องการจำเป็นในการพัฒนาสมรรถนะด้านการจัดการเรียนรู้ของครูในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา นครพนม เขต 1. *วารสารสุขโขทัยธรรมมาธิราช*, 36(2), 6–20.  
<https://so05.tci-thaijo.org/index.php/stouj/article/view/267662>
- ธนวุฒิ มากเจริญ, พร้อมพิไล บัวสุวรรณ, และวรรณวิศา สืบนุสรณ์ คล้ายจำแลง. (2567). ความต้องการจำเป็นและแนวทางการเสริมสร้างสมรรถนะครูในการจัดการเรียนรู้ฐานสมรรถนะของโรงเรียนขยายโอกาสทางการศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษานครนายก. *วารสาร มจรอุบลปริทรรศน์*, 9(2), 1885–1902.
- มณฑลธณ ไชยเสน, พงศ์เทพ จิระโร, และมนตรี แยมกสิกร. (2563). การพัฒนารูปแบบการพัฒนาสมรรถนะการจัดการเรียนรู้ของครูโรงเรียนสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ด้วยกระบวนการวิจัยศึกษาบทเรียน. *วารสารวิชาการมหาวิทยาลัยการกีฬาแห่งชาติ*, 12(3), 215–226.  
<https://doi.org/10.14456/tnsujournal.2020.18>
- วิชัย วงษ์ใหญ่, และมารุต พัฒนา. (2558). *การโค้ชเพื่อการรู้คิด (พิมพ์ครั้งที่ 5 ฉบับปรับปรุง)*. จรัสสินทวงศ์การพิมพ์.
- สลิลนา ภูมิพาณิชย์, วาริรัตน์ แก้วอุไร, ชัยวัฒน์ สุทธิรัตน์, และภูฟ้า เสวกพันธ์. (2562). การพัฒนาหลักสูตรเสริมสมรรถนะการออกแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้กระบวนการชี้แนะและการเป็นพี่เลี้ยงสำหรับครูในสังกัดองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. *วารสารศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยนเรศวร*, 21(1), 261–275. [https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal\\_nu/article/view/79521](https://so06.tci-thaijo.org/index.php/edujournal_nu/article/view/79521)

- สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. (2567). *แนวทางการพัฒนาสมรรถนะครูเชิงพื้นที่*.  
<https://www.onec.go.th/th.php/book/BookView/2105>
- สุวิมล ว่องวานิช. (2562). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น (พิมพ์ครั้งที่ 4)*. สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- อมรรักษ์ สวนชุมพล. (2558). แนวคิดการเรียนรู้ด้วยการนำตนเองกับการจัดการศึกษา. *วารสารบัณฑิตศึกษา มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์ ในพระบรมราชูปถัมภ์*, 9(1), 214–221. <https://so02.tci-thaijo.org/index.php/JournalGradVRU/article/view/32972>
- อนุพงศ์ ไธงจิก, ชรินทร์ มั่งคั่ง, และวรินทร์ สิริพงษ์ณภัทร. (2568). การออกแบบการเรียนรู้แบบดิจิทัลเพื่อส่งเสริมความฉลาดรู้ทางภูมิศาสตร์สำหรับนักเรียนระดับประถมศึกษา. *วารสารครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏวไลยอลงกรณ์*, 3(1), 11–21. <https://so07.tci-thaijo.org/index.php/VRUJ/article/view/5964>
- Abd-El-Fattah, S. M. (2010). Garrison's model of self-directed learning: Preliminary validation and relationship to academic achievement. *The Spanish Journal of Psychology*, 13(2), 586–596. <https://doi.org/10.1017/S1138741600002262>
- Brandt, W. C. (2020). *Measuring student success skills: A review of the literature on self-directed learning*. National Center for the Improvement of Educational Assessment. <https://www.nciea.org/library/measuring-student-success-skills-a-review-of-the-literature-on-self-directed-learning/>
- Hattie, J. (2012). *Visible learning for teachers: Maximizing impact on learning*. Routledge. <https://doi.org/10.4324/9780203181522>
- Knowles, M. S. (1975). *Self-directed learning: A guide for learners and teachers*. Association Press.
- McTighe, J., & Wiggins, G. (2004). *Understanding by design professional development workbook*. Association for Supervision and Curriculum Development.
- Mishra, P., & Koehler, M. J. (2006). Technological pedagogical content knowledge: A framework for teacher knowledge. *Teachers College Record*, 108(6), 1017–1054. <https://doi.org/10.1111/j.1467-9620.2006.00684.x>
- OECD. (2019). *OECD future of education and skills 2030 conceptual learning framework: Concept note: OECD learning compass 2030*. [https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/projects/edu/education-2040/concept-notes/OECD\\_Learning\\_Compass\\_2030\\_concept\\_note.pdf](https://www.oecd.org/content/dam/oecd/en/about/projects/edu/education-2040/concept-notes/OECD_Learning_Compass_2030_concept_note.pdf)